

Ξενοφῶν, Ἰέρων 4. 6-9

Ἡ κατοχή της εξουσίας δεν εγγυάται την ευτυχία

Στο διαλογικό έργο του Ἰέρων ο Ξενοφών (περ. 430-355 π.Χ.) εκθέτει τις αδυναμίες και τα αδιέξοδα του μοναρχικού πολιτεύματος, και μάλιστα όπως τα αντιλαμβάνεται ο ίδιος ο μονάρχης. Συζητώντας με τον λυρικό ποιητή Σιμωνίδη τον Κείο, ο τύραννος των Συρακουσών Ἰέρων Α΄ απομυθοποιεί την εικόνα του πανίσχυρου μονάρχη την οποία είναι λογικό να έχει ένας απλός άνθρωπος. Το συμπέρασμα από τον διάλογο είναι ότι η μοναρχία δεν είναι ωφέλιμη ούτε για τον μονάρχη ούτε για τους πολίτες.

Εἰ δὲ σὺ οἶει ὡς πλείω ἔχων τῶν ἰδιωτῶν κτήματα ὁ τύραννος διὰ τοῦτο καὶ πλείω ἀπ' αὐτῶν εὐφραίνεται, οὐδὲ τοῦτο οὕτως ἔχει, ὣς Σιμωνίδῃ, ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀθληταὶ οὐχ ὅταν ἰδιωτῶν γένωνται κρείττονες, τοῦτ' αὐτοὺς εὐφραίνει, ἀλλ' ὅταν τῶν ἀνταγωνιστῶν ἦττους, τοῦτ' αὐτοὺς ἀνιᾶ, οὕτω καὶ ὁ τύραννος οὐχ ὅταν τῶν ἰδιωτῶν πλείω φαίνεται ἔχων, τότε εὐφραίνεται, ἀλλ' ὅταν ἐτέρων τυράννων ἐλάττω ἔχη, τούτῳ λυπεῖται· τούτους γὰρ ἀνταγωνιστὰς ἡγεῖται αὐτῷ τοῦ πλοῦτου εἶναι. Οὐδέ γε θαῦτόν τι γίνεται τῷ τυράννῳ ἢ τῷ ἰδιώτῃ ὧν ἐπιθυμεῖ. Ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης οἰκίας ἢ ἀγροῦ ἢ οἰκέτου ἐπιθυμεῖ, ὁ δὲ τύραννος ἢ πόλεων ἢ χώρας πολλῆς ἢ λιμένων ἢ ἀκροπόλεων ἰσχυρῶν [...]. Ἄλλὰ μέντοι καὶ πένητας ὄψει οὐχ οὕτως ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν ὡς πολλοὺς τῶν τυράννων. Οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλὰ κρίνεται οὔτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις· ὥστε τὰ μὲν ὑπερβάλλοντα τὰ ἰκανὰ πολλὰ ἐστὶ, τὰ δὲ τῶν ἰκανῶν ἐλλείποντα ὀλίγα. Τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολλαπλάσια ἦττον ἰκανὰ ἐστὶν εἰς τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα ἢ τῷ ἰδιώτῃ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΗ

Εἰ δὲ σὺ οἶε ὡς ὁ τύραννος ἔχων πλείω κτήματα τῶν ἰδιωτῶν
Αν ὁμως εσύ νομίζεις ὅτι τάχα ὁ τύραννος ἐπειδὴ ἔχει περισσότερα ἀγαθὰ ἀπὸ τοὺς πολίτες

διὰ τοῦτο καὶ εὐφραίνεται ἀπ' αὐτῶν πλείω,
γ' αὐτὸ καὶ εὐχαριστεῖται ἐξαιτίας αὐτῶν περισσότερο,

οὐδὲ τοῦτο ἔχει οὕτως, ὡς Σιμωνίδη,
οὔτε αὐτὸ εἶναι ἔτσι, Σιμωνίδη,

ἀλλ' ὥσπερ οἱ ἀθληταὶ
ἀλλὰ ὅπως ἀκριβῶς οἱ ἀθλητὲς

ὅταν γένωνται κρείττονες ἰδιωτῶν,
ὅταν γίνονται πιο καλοὶ ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς πολίτες,

τοῦτο οὐκ εὐφραίνει αὐτοὺς
αὐτὸ δὲν ικανοποιεῖ αὐτοὺς

ἀλλ' ὅταν (γένωνται) ἥττους τῶν ἀνταγωνιστῶν
ἀλλὰ ὅταν γίνονται κατώτεροι ἀπὸ τοὺς ἀνταγωνιστὲς τοὺς,

τοῦτο ἀνιᾶ αὐτοὺς,
αὐτὸ ἐνοχλεῖ αὐτοὺς,

οὕτω καὶ ὁ τύραννος ὅταν φαίνεται ἔχων πλείω τῶν ἰδιωτῶν,
ἔτσι καὶ ὁ τύραννος ὅταν φαίνεται ὅτι ἔχει περισσότερα ἀπὸ τοὺς ἀπλοὺς πολίτες,

οὐχ εὐφραίνεται τότε,
δὲν εὐχαριστεῖται τότε,

ἀλλ' ὅταν ἔχη ἐλάττω ἐτέρων τυράννων τούτῳ λυπεῖται·
ἀλλὰ ὅταν ἔχει λιγότερα ἀπὸ ἄλλους τυράννους ἐξαιτίας αὐτοῦ λυπάται·

ἠγεῖται γὰρ τούτους εἶναι ἀνταγωνιστὰς αὐτῷ τοῦ πλοῦτου.
γιατὶ νομίζει αὐτοὶ ὅτι εἶναι ἀνταγωνιστὲς τοῦ στον πλοῦτο.

Οὐδέ γε τῷ τυράννῳ γίγνεται τι
Οὔτε βέβαια στον τύραννο γίνεται κάτι (ὁ τύραννος ἀποκτᾶ κάτι)

ὧν ἐπιθυμεῖ θᾶπτόν ἢ τῷ ἰδιώτῃ.
ἀπὸ ὅσα ἐπιθυμεῖ γρηγορότερα ἀπὸ τον ἀπλό πολίτη

Ὁ μὲν γὰρ ἰδιώτης ἐπιθυμεῖ οἰκίας ἢ ἀγροῦ ἢ οἰκέτου,
Γιατὶ ὁ ἀπλὸς πολίτης ἐπιθυμεῖ σπίτι ἢ ἀγρὸ ἢ δούλο του σπιτιοῦ,

ὁ δὲ τύραννος (ἐπιθυμεῖ) ἢ πόλεων ἢ πολλῆς χώρας
ἐνῶ ὁ τύραννος ἐπιθυμεῖ ἢ πόλεις ἢ μεγάλη χώρα

ἢ λιμένων ἢ ἰσχυρῶν ἀκροπόλεων.
ἢ λιμάνια ἢ οχυρωμένες ἀκροπόλεις.

Ἄλλὰ μέντοι ὄψει καὶ πένητας οὐχ οὕτως ὀλίγους τῶν ἰδιωτῶν
Αλλά όμως θα δεις και φτωχούς όχι τόσο λίγους από τους απλούς πολίτες

ὡς πολλοὺς τῶν τυράννων.
ὅσο πολλούς από τους τυράννους.

Οὐ γὰρ κρίνεται οὔτε τὰ πολλά οὔτε τὰ ὀλίγα τῷ ἀριθμῷ,
Γιατί δεν κρίνονται ούτε τα πολλά ούτε τα λίγα με βάση τον αριθμό,

ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις·
αλλά με βάση τη χρησιμότητά τους·

ὥστε πολλά μὲν ἐστὶ τὰ ὑπερβάλλοντα τὰ ἱκανά,
Επομένως πολλά είναι αυτά που ξεπερνούν τα επαρκή,

ὀλίγα δὲ τὰ ἐλλείποντα τῶν ἱκανῶν.
λίγα όμως όσα υπολείπονται από τα επαρκή.

Τῷ οὖν τυράννῳ τὰ πολλαπλάσια ἐστὶν ἥττον ἱκανά
Για τον τύραννο λοιπόν τα πολύ περισσότερα είναι λιγότερο επαρκή

εἰς τὰ ἀναγκαῖα δαπανήματα ἢ τῷ ἰδιώτῃ.
για τις αναγκαίες δαπάνες παρά για τον απλό πολίτη.

Ερμηνευτικά σχόλια

Ὡ Σιμωνίδη:

Ο λυρικός ποιητής Σιμωνίδης ο Κεῖος χάρη στην ανταπόκριση που έβρισκε η τέχνη του (έγραψε περίφημα επιγράμματα, σκόλια*, επινίκια άσματα, θρήνους και εγκώμια) φιλοξενήθηκε στις αυλές ισχυρών ανδρών της εποχής του. Το 476 π.Χ., στις αρχές της τυραννίδας του Ιέρωνα, ήρθε στις Συρακούσες, πέτυχε τη συμφιλίωση του τυράννου με τον αντίπαλό του Θήρωνα και εξασφάλισε έτσι την εύνοιά του. Ο Σιμωνίδης πέθανε περίπου το 467/466 π.Χ. στον Ακράγαντα της Σικελίας.

οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ οὔτε τὰ πολλά κρίνεται οὔτε τὰ ὀλίγα, ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις:

Σύμφωνα με τον Ιέρωνα, ο πλοῦτος και η συνακόλουθη ευχαρίστηση δεν εξαρτώνται από το πλήθος των αγαθών που έχει στην κατοχή του κάποιος αλλά από τη δυνατότητα που του παρέχουν αυτά να εξυπηρετήσει τις ανάγκες του.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Με ποιο κριτήριο μπορεί να θεωρηθεί κανείς πραγματικά πλούσιος σύμφωνα με το κείμενο;
2. Ποιες δυσκολίες αντιμετωπίζουν οι τύραννοι σύμφωνα με τα λεγόμενα του Ιέρωνα;
3. Συμφωνείτε με τον ισχυρισμό του Ιέρωνα: «οὐ γὰρ τῷ ἀριθμῷ... ἀλλὰ πρὸς τὰς χρήσεις»;

ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΑ ΡΗΜΑΤΑ

Συνηρημένα ονομάζονται τα φωνηεντόληκτα ρήματα των οποίων ο χαρακτήρας **-α-**, **-ε-**, και **-ο-** συγχωνεύεται (συναιρείται) με το φωνήεν που ακολουθεί (στην κατάληξη) στον ενεστώτα και στον παρατατικό σε όλες τις εγκλίσεις. Αυτή η συγχώνευση ονομάζεται **συναίρεση**. Λέγονται και **περισπώμενα**, γιατί ο συνηρημένος τύπος τους στο α' πρόσωπο της οριστικής του ενεστώτα παίρνει περισπωμένη.

Τα συνηρημένα ρήματα διαιρούνται σε τρεις κατηγορίες:

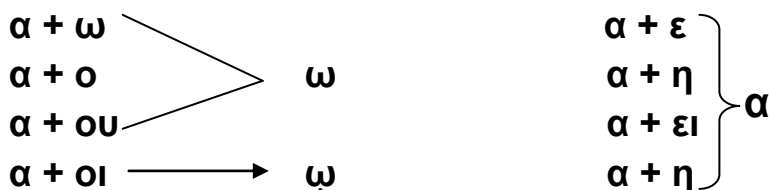
- στην 1η κατηγορία όσα λήγουν σε **-άω** (χαρακτήρας **α**): τιμάω-τιμῶ
- στη 2η κατηγορία όσα λήγουν σε **-έω** (χαρακτήρας **ε**): ποιέω-ποιῶ
- στην 3η κατηγορία όσα λήγουν σε **-όω** (χαρακτήρας **ο**): δηλώω-δηλῶ

Σχηματισμός συνηρημένων ρημάτων

τιμάω > τιμῶ	ποιέω > ποιῶ	δηλώω > δηλῶ
τιμάεις > τιμᾶς	ποιέεις > ποιεῖς	δηλόεις > δηλοῖς
τιμάει > τιμᾶ	ποιέει > ποιεῖ	δηλόει > δηλοῖ
ἀνιάομεν > ἀνιῶμεν	ἀμελέομεν > ἀμελοῦμεν	ἀξιόομεν > ἀξιοῦμεν
ἀνιάετε > ἀνιᾶτε	ἀμελέετε > ἀμελεῖτε	ἀξιόετε > ἀξιοῦτε
ἀνιάουσι > ἀνιῶσι(ν)	ἀμελέουσι > ἀμελοῦσι(ν)	ἀξιόουσι > ἀξιοῦσι(ν)

Α΄ ΤΑΞΗ ΣΥΝΗΡΗΜΕΝΩΝ ΡΗΜΑΤΩΝ ΣΕ -άω, -ῶ

✓ Όλες οι συνηρημένες συλλαβές των ρημάτων σε -αω περιέχουν ή ω ή α.

ΕΝΕΡΓΗΤΙΚΗ ΦΩΝΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	τιμ άω ῶ	τιμ άω ῶ	τιμ άοι ῶμι/ τιμῶην	
	τιμ άει ᾱς	τιμ άη ᾱς	τιμ άοι ῶς / τιμῶης	
	τιμ άει ᾱ̃	τιμ άη ᾱ̃	τιμ άοι ῶ̃ / τιμῶη	
	τιμ άο ῶμεν	τιμ άω ῶμεν	τιμ άοι ῶμεν	
	τιμ άε ᾱ̃τε	τιμ άη ᾱ̃τε	τιμ άοι ῶ̃τε	
	τιμ άου ῶσιν	τιμ άω ῶσιν	τιμ άοι ῶεν	
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	έτιμ αο ων			
	έτιμ αε ας			
	έτιμ αε α			
	έτιμ αο ῶμεν			
	έτιμ αε ᾱ̃τε			
	έτιμ αο ων			

Απαρέμφατο: τιμ-ᾶν

Μετοχή: τιμ-ῶν-τιμ-ῶσα-τιμ-ῶν

✓ Τα ρήματα σε -αω σχηματίζουν τους άλλους χρόνους με έκταση του τελευταίου φωνήεντος του θέματος σε μακρό.

π.χ. **Μέλλοντας:** τιμήσω

Αόριστος: έτίμησα

Παρακείμενος: τετίμηκα

Υπερσυντέλικος: έτετιμήκειν

ΜΕΣΗ ΦΩΝΗ

	ΟΡΙΣΤΙΚΗ	ΥΠΟΤΑΚΤΙΚΗ	ΕΥΚΤΙΚΗ	ΠΡΟΣΤΑΚΤΙΚΗ
ΕΝΕΣΤΩΤΑΣ	τιμ άο ῶμαι	τιμ άω ῶμαι	τιμ αοί ῶμην	τιμ άου ῶ τιμ αέ άσθω τιμ άε ᾶσθε τιμ αέ άσθων/ -άσθωσαν
	τιμ άει ᾶ	τιμ άη ᾶ	τιμ άοι ῶο	
	τιμ άε ᾶται	τιμ άη ᾶται	τιμ άοι ῶτο	
	τιμ αό ώμεθα	τιμ αώ ώμεθα	τιμ αοί ώμεθα	
	τιμ άε ᾶσθε	τιμ άη ᾶσθε	τιμ άοι ῶσθε	
	τιμ άο ῶνται	τιμ άω ῶνται	τιμ άοι ῶντο	
ΠΑΡΑΤΑΤΙΚΟΣ	έτιμ αό ῶμην			
	έτιμ άου ῶ			
	έτιμ άε ᾶτο			
	έτιμ αό ώμεθα			
	έτιμ άε ᾶσθε			
	έτιμ άο ῶντο			

Απαρέμφατο: τιμ-ᾶσθαι

Μετοχή: τιμ-ώμενος- τιμ-ωμένη- τιμ-ώμενον

ΤΟΝΙΣΜΟΣ

- ✓ Η συνηρημένη συλλαβή, όταν τονίζεται **πάντα περισπάται**.
π.χ. άγαπάω → άγαπῶ
- ✓ Οι συναίρεσεις αφορούν μόνο τον Ενεστώτα σε όλες τις εγκλίσεις του και τον Παρατατικό.

Απλώς συνδύασε τις καταλήξεις του λύω με τους κανόνες της συναίρεσης και θα έχεις αποτέλεσμα: π.χ.

Τιμά-ω → ῶ

Τιμά-εις → ᾶς

Ζήω-ῶ

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ζῶ	ζῶ	ζῶην	
ζῆς	ζῆς	ζῶης	ζῆ
ζῆ	ζῆ	ζῶη	ζήτω
ζῶμεν	ζῶμεν	ζῶμεν	
ζῆτε	ζῆτε	ζῶτε	ζῆτε
ζῶσιν	ζῶσιν	ζῶεν	ζώντων/ζήτωσαν

Παρατατικός	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἔζων		
ἔζης		ζῶν
ἔζη	ζῆν	ζῶσα
ἐζῶμεν		ζῶν
ἐζῆτε		
ἔζων		

Πεινήω-ῶ

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
ΠΕΙΝῶ	ΠΕΙΝῶ	ΠΕΙΝῶην	
ΠΕΙΝῆς	ΠΕΙΝῆς	ΠΕΙΝῶης	ΠΕΙΝῆ
ΠΕΙΝῆ	ΠΕΙΝῆ	ΠΕΙΝῶη	ΠΕΙΝῆτω
ΠΕΙΝῶμεν	ΠΕΙΝῶμεν	ΠΕΙΝῶμεν	
ΠΕΙΝῆτε	ΠΕΙΝῆτε	ΠΕΙΝῶτε	ΠΕΙΝῆτε
ΠΕΙΝῶσιν	ΠΕΙΝῶσιν	ΠΕΙΝῶεν	ΠΕΙΝῶντων/ ΠΕΙΝῆτωσαν

Παρατατικός	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἐπείνων		
ἐπείνης		ΠΕΙΝῶν
ἐπείνη	ΠΕΙΝῆν	ΠΕΙΝῶσα
ἐπείνωμεν		ΠΕΙΝῶν
ἐπείνητε		
ἐπείνων		

Χρήομαι-χρώμαι

Οριστική	Υποτακτική	Ευκτική	Προστακτική
χρῶμαι	χρῶμαι	χρῶμην	
χρῆ	χρῆ	χρῶο	χρῶ
χρῆται	χρῆται	χρῶτο	χρήσθω
χρώμεθα	χρώμεθα	χρώμεθα	
χρήσθε	χρήσθε	χρῶσθε	χρήσθε
χρῶνται	χρῶνται	χρῶντο	χρήσθων/ χρήσθωσαν

Παρατατικός	Απαρέμφατο	Μετοχή
ἐχρώμην ἐχρῶ ἐχρήτο ἐχρώμεθα ἐχρήσθε ἐχρῶντο	χρήσθαι	χρώμενος χρωμένη χρώμενον

Κλίση Μετοχῶν

	ΕΝΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομ.	ὁ	τιμ- ῶν	ἡ	τιμ- ῶσα	τό	τιμ- ῶν
Γεν.	τοῦ	τιμ- ῶντος	τῆς	τιμ- ὠσης	το	τιμ- ῶντος
Δοτ.	τῷ	τιμ- ῶντι	τῇ	τιμ- ὠση	τῷ	τιμ- ῶντι
Αιτιατ.	τόν	τιμ- ῶντα	τήν	τιμ- ὠσαν	τό	τιμ- ῶν
Κλητ.	ῶ	τιμ- ῶν	ῶ	τιμ- ὠσα	ῶ	τιμ- ῶν
	ΠΛΗΘΥΝΤΙΚΟΣ ΑΡΙΘΜΟΣ					
Ονομ.	οἱ	τιμ- ῶντες	αἱ	τιμ- ῶσαι	τά	τιμ- ῶντα
Γεν.	τῶν	τιμ- ὠντων	τῶν	τιμ- ὠσῶν	τῶν	τιμ- ὠντων
Δοτ.	τοῖς	τιμ- ὠσι	ταῖς	τιμ- ὠσαις	τοῖς	τιμ- ὠσι
Αιτιατ.	τούς	τιμ- ὠντας	τάς	τιμ- ὠσας	τά	τιμ- ὠντα
Κλητ.	ῶ	τιμ- ὠντες	ῶ	τιμ- ὠσαι	ῶ	τιμ- ὠντα